

... alebo čo majú spoločné futbal, vojna či zápasenie borcov MMA so životom s Bohom

Nemecký mystik zo 14. storočia Ján Eckhart na margo obrátenia hovorí: „Skutočné obrátenie spočíva v tom, že už sami nechceme vôbec nič.“ Ako tieto jeho slová chápať?

Je nám jasné, že kresťan nemôže nijako chcieť nijaké zlo, nič, čo by odporovalo absolútnej Dobrote, ktorou je Boh. Ale Eckhart nehovorí, že nemáme chcieť „nič zlé“, ale „vôbec nič“.

Možno nás napadne, že ako kresťania sme už natoľko nesebeckí, že sami pre seba nechceme vôbec nič, ale vo všetkom sa spoliehame na Božiu prozreteľnosť – ba dokonca už vlastne v duchu *apatheie* ani akosi nemáme po čom pre seba túžiť: pozemské veci nás už nelákajú ani netrápia, a tie nebeské už zase máme v Kristovi darované a z Jeho strany úplne a neodvolateľne isté, ako svedčí aj Písmo o Bohu, že „keď on vlastného Syna neušetril, ale vydal ho za nás všetkých, akože by nám s ním nedaroval všetko!“ (Rim 8,32 SSV) – a túžiť po niečom, čo nám už bolo dané, nedáva zmysel. Namiesto toho to s vďakou prijímame a chválime i zveľbujeme Boha za Jeho Dar. Ale ani to nie je ono. Eckhart nehovorí, že nemáme túžiť po ničom *pre seba*. Eckhart hovorí, že máme úplne všeobecne *sami nechcieť vôbec nič*. A tu sa dostávame do problémov.

Existuje totiž množstvo skvelých, dobrých, nesebeckých a isto Bohumilých túžob: Túžba po tom, aby sa iní ľudia mali dobre. Túžba po spásе iných ľudí. Túžba hlásať evanjelium všetkým ľuďom. Túžba – ak by sme použili slová Koncilu – „pracovať na tom, aby sa spásiteľné úmysly Božie čím ďalej tým viac uskutočňovali všade na svete na všetkých ľuďoch všetkých čias.“ (Lumen Gentium 33) A našli by sme fúru ďalších túžob: slúžiť chudobným a biednym, tvoriť vo farnosti spoločenstvá, angažovať sa v politike za spoločné dobro... Má Eckhart na mysli, že nesmieme túžiť ani po týchto veciach? Ale ako by sa to potom zhodovalo s Písmom a Cirkvou, ktorá nás vyzýva, aby sme ich konali? Ako je možné poslúchnuť toto volanie bez rozhodnutia sa – a teda bez túžby, chcenia robiť to? A zase – čím by sme sa bez túžob stali? Nejakou humanoidnou formou *špenátu*, kedy by sme len akosi vegetovali v stave podobnom dokonalej smrti a zániku osobnosti budhistickej *nirvány*? Ako to teda s tým Eckhartom je?

Keď som nad tým uvažoval, napadli ma tri obrazy...

Futbal: Ak sme hráči, chceme hrať futbal. A vyhrať. Preto vo všetkom počívame trénera. Nemáme žiadnu vlastnú predstavu o tom, ako by mal tréning vyzeráť. Proste robíme, čo nám tréner nariadi – a on z nás vytrénuje z každého presne takého hráča, akého potrebuje. A čo sa zápasov týka – na niektorý nás nasadí, na niektorý nie, niekedy sedíme na lavičke, niekedy hráme, niekedy nás z hry stiahne... nemáme z toho žiaden zlý pocit. Nemáme predstavu, že práve ja by som mal práve vtedy práve tam hrať práve to a niečo konkrétne vykonať – ani že bez nás sa to celé zrúti. To je vec trénera. Ak ma stiahne z hriska na lavičku, spokojne odidem, lebo viem, že miesto mňa tam postaví niekoho iného, vhodnejšieho. Nezáleží kde som a čo urobím. Záleží na tom, že nakoniec vyhráme – ako tím, vedený trénerom.

Podobne je to v armáde: Velenie ma zadeli k nejakému druhu zbrani, pošle ma na nejaký výcvik, zaradí ma do nejakej jednotky, vyšle ma niekam bojovať – a potom zase z boja stiahne – a veliteľ mi vždy presne povie, kde mám byť a čo mám robiť – a teda tým aj určí, kde všade byť nemám a čo všetko robiť sa odo mňa nečaká. A mne to nerobí žiaden problém. Túžim vyhrať vojnu, ale viem, že je to dielo armády a nie jednotlivca. Nemám žiadnu konkrétnu predstavu o tom kde a kedy by som bojovať mal či nemal, čo konkrétne mám či nemám vykonať. Som súčasť armády. Nie je

mojou úlohou vykonať a pozvládať všetko – len to, čo mi je v danej chvíli pridelené. To je spôsob, ako vyhrať vojnu, ako súčasť armády, pod velením dobrého generála.

A keď už o nás Písmo hovorí ako o *Kristovom Tele* – predstavil som si to ako obraz *bojovníka MMA*, ktorý vo svojom boji v aréne používa mix všetkých bojových umení. Nezáleží, či súpera zloží päsťou, laktom, kolenom, kopom, alebo zápasníckym chvatom. Záleží na víťazstve. Preto každú časť svojho tela trénuje tak, aby zodpovedala jeho očakávaniam. Ale žiaden úd jeho tela nemá žiadnu vlastnú vôľu, žiadne vlastné chcenie. Vďaka tomu je dokonalým nástrojom zápasníka – a on ho môže voľne, dokonale a bleskurýchlo použiť práve vtedy, práve tam a práve na to, kde ho je treba.

Myslím, že takto nejako môžeme chápať aj ono Eckhartovo „sami nechceme vôbec nič“:

TUŽIME po spásе svojej, po spásе sveta, po vzraste Kráľovstva i po oslave Boha, Spasiteľa a Vykupiteľa v tomto všetkom. Ale toto všetko sú Božie túžby, Kristove túžby, nie naše, my sa k nim iba pripájame.

NETUŽIME ale po žiadnom konkrétnom spôsobe naplnenia tohto veľkého Božieho zámeru. Nemáme žiadnu vlastnú predstavu o tom, že práve *my* by sme teraz mali byť niekde tam a tam a práve *my* by sme mali robiť to a to, nemáme žiadnu túžbu, aby sme *my* niečím konkrétnym boli, zastávali nejakú konkrétnu funkciu, či konali nejakú konkrétnu úlohu. Nemáme žiadnu predstavu toho, že by sme to mali byť práve *my*, kto niekoho obrátime, uzdravíme, presvedčíme, kto vykonáme nejaké konkrétne dielo alebo sme v niečom nenahraditeľní a za niečo neodvolateľne zodpovední. V tomto všetkom nechávame vedenie nášmu Trénerovi, nášmu Generálovi, Ježišovi Kristovi, Bojovníkovi, ktorého údmi sme. A práve preto, že *sami od seba nechceme vôbec nič* – sme *Mu* plne k dispozícii, plne voľní a slobodní pre Jeho Dielo, v každom okamihu úplne a dokonale. Vieme, že keď nás niekde povolá a postaví, je to preto, že práve vtedy a práve tam a práve v tom je naše a len naše miesto i zodpovednosť – a preto sa zverenej úlohy chopíme so všetkou vierou, odvahou, odhodlanosťou i nasadením. A keď nás z tohto miesta odvolá inam – bez váhania a bez smútku či obáv odtiaľ odideme, pretože vieme, že nie sme nenahraditeľní ani jediní. Vieme, že ak nás odtiaľ odvoláva, tak naša konkrétna úloha v tomto *Božom* – *nie našom!* – diele skončila. Na naše miesto Pán povolá zase niekoho iného – ako vo futbale striedajúci hráč, ako v bitke čerstvé posily, ako v aréne keď kop vystrieda päť – a v tej chvíli naše poslanie v danej veci (i naša zodpovednosť) skončili. A *my* sme zase úplne k dispozícii, voľní a slobodní, pohotoví a pripravení, úplne a dokonale, pre ďalšie miesto, ďalšie dielo, ďalšiu úlohu či jej časť, ktorú nám Pán zverí nakratúčko či nadhlo do rúk...

Je v tom veľká sloboda. A veľká radosť. Voľnosť. A Božia moc. Pretože čím menej sa Bohu vzpierame túžbou niečo si na ňom presadiť, niečo si privlastniť, vyhradiť pre seba, tým viac Boh skrze túto našu *uvolnenosť* môže konať svojou Mocou – na svoju i našu slávu, ako o tom hovorí Ján: „že nás počuje, keď o niečo prosíme podľa jeho vôle.“¹⁵ *A ak vieme, že nás počuje, nech o čokoľvek prosíme, vieme aj to, že dostaneme, o čo sme ho žiadali.*“ (1 Jn 5,14-15 SSV) A toto platí o všetkom: o diele, ktoré konáme, o živote, ktorý žijeme, o zdraví i chorobe, bohatstve i chudobe, sláve i prenasledovaní, žití i zomieraní. Je to prejav dokonalej viery, zrelej a dospelej a rovnako tak lásky. Preto, ako hovorí Eckhart, je to aj znak dovŕšeného obrátenia. Váš Inky